

MHP MİLLİYETÇİLİĞİNİN DEĞİŞEN REFERANSLARI

FATİH POLAT

Evrensel Gazetesi Yazı İşleri Müdürü

"Olduğu yerde kalan hiçbir şey yoktur. Aynı ırmağa iki kez girilemez." Antikçağ Yunan felsefesinin büyük düşünürü Herakleitos'un değişimin mutlaklığına vurgu yapan bu sözü, yalnız felsefe ansiklopedilerinin değil, üniversitelerde okutulan siyaset bilimi kitaplarının da vazgeçilmez kaynağıdır. Ancak, Herakleitos'un bu sözü, -her şeyi "küreselleşme" sürecinin ihtiyaçları içinde eritmeyi, değişimi bu yönde vurgulamayı tercih eden son 30 yılın bazı kuramcılarınca özellikle ihmal edilen- başka vurguları ile birlikte doğru anlaşılabilir. Herakleitos, "her şey karşıtların kavgasından doğar" der. Bu da diyalektiğin özünü oluşturur. İnsanların ancak yirmi beş yüzyıl sonra kavrayabildiği bu bilimsel gerçeklik Herakleitos'un şu sözlerinde derinlemesine ifadesini bulur: "Varlık yokluğu, yokluk varlığı doğurur, varlık ve yokluk, olmak ve olmamak (To be or not to be, Shakespeare, Prens Hamlet'e söylediği bu sözü Herakleitos'tan almıştır), yaşamak ve ölmek bir ve aynı şeylerdir. Bunlar aynı şey olmasaydılar değişerek birbirleri olamazlardı; yokluk varlığa, varlık yokluğa, ölüm yaşama ve yaşam ölüme geçemezdi." (1)

Değişim kavramınının Herakleitos'un vurguladığı ve daha sonra diyalektik materyalizmin sistematize ettiği, tarihsel materyalizmle de sınıflar mücadelesine uyarlanan derinliği dışında ele aldığınızda, geriye neoliberal kuramcılarının, postmodernistlerin pek sevdiği, iç tutarlılığı olan bilimsel düşünceye düşmanlık ve yüzeysel bir "değişim fetişizmi" kalıyor.

MHP değişti mi, değişmedi mi?

Küreselleşme sürecinin, diğer birçok akımda olduğu gibi, küreselleşmeye uyum sağlayacak bir konuma getirdiği ve yeniden yapılandığı akımlardan birisi olan "milliyetçilik" açısından da dünyanın her yerinde bir "değişti mi, değişmedi mi?" tartışması yapılıyor. Son seçimlerle birlikte MHP'nin, kendi kurmaylarını bile şaşkınlığa uğratan bir oy patlaması ile koalisyonun ikinci partisi olan iktidara taşınması Türkiye'de de bu soruyu son yıllarda güncelleştirdi. Ve bu tartışmanın yer yer "değişim" kavramını da içi ederek sürdürüldüğünü belirtmek gerekiyor. Çok tirajlı gazetelerin kamuoyunu yönlendirmede etkin bir pozisyona sahip köşe yazarları arasında, sosyalizmin varlığı ile belirlenen iki kutuplu dünya sürecinde "sol"cu bilinen, ancak küreselleşme süreci ile birlikte "değişim" kavramını, uluslararası sermayenin dönemsel ihtiyaçlarının gerektiği argümanlara doğru eğip bükerek kullananlar içinde önemli bir kesim, "MHP olumlu yönde değişti. Bahçeli, partisini faşist milliyetçilik görüntüsünde merkez sağın en büyük partisi olmaya aday bir çizgiye yönlendirmeyi başardı" dedi. Bunun yanında, solcu bilinen bazı yazarlar da "değişim" kavramının olumlu çağrışımlarının namusunu kurtarmak adına, "Olur mu, MHP aynı MHP, onun faşist karakterinde zerre kadar bir değişim yaşanmadı" demeyi tercih ettiler.

Bu konuda ilginç bir yanıt da, kendisine "MHP değişti mi, değişmedi mi?" diye sorulan, MHP'nin Başbuğu Alparslan Türkeş'in oğlu, Aydınlık Türkiye Partisi'nin Genel Başkanı Tuğrul Türkeş'ten geldi: "Bugünkü CHP nasıl Atatürk'ün CHP'si değilse, MHP de artık babamın MHP'si değildir." (2)

Siyasal fikirleri, doktrinleri onların hangi tarihsel ve toplumsal koşulların ürünü olduğundan, hangi sosyal güçlerin ve süreçlerin ihtiyaçlarına yanıt vermek üzere ortaya çıktığından bağımsız olarak, sadece onları ortaya atanların kişisel tezleri olarak ele alanlar, onlardaki "değişimi" de, belirli sosyal ve sınıfsal güçlerin ihtiyaçlarındaki değişimden bağımsız olarak tartışıyorlar. Bu durumda da, söz konusu bir siyasal akımdaki değişiklik, tek başına o siyasal akımı temsil eden geleneğin, aslında onu büyük oranda belirleyen ve şekillendiren dış faktörlerden bağımsız olarak, kendi iç hareketi gibi ele alınıyor. Bunu MHP açısından ele alırsak, Alparslan Türkeş'in MHP'si ile Bahçeli'nin MHP'si arasındaki farklılıklar, bu farklılığa bir itiraz olarak oğul Türkeş'in kurduğu Aydınlık Türkiye Partisi, ya da MHP iktidarının son iki yılında partiden ayrılanların tüm bu tavırlarını, onların kendi zihinsel süreçlerinde olup biten şeyler olarak varsaymak gerekir. Oysa bu, sosyal karşılıkları olan, hele iktidar talep eden, MHP açısından düşünürsek, iktidarda olan siyasal akımlar açısından asla yapılamayacak olan bilim dışı idealist bir değerlendirmedir. Sınıflara bölünmüş, bu bölünmüşlüğü devasa bir tekeller dünyasına ulaştığı günümüzde, dünyanın her yerinde iktidarları belirleyen süreçler, bu egemen güçlerle karşılarındaki güçlerin çatışmalarının düzeyi bakımından belirleniyor. Nasıl ABD başkanlık seçimlerinde her iki başkan adayının arkasındaki büyük tekeller etkin bir

rol alıyorsa, ABD'nin tepesinde bulunduğu küreselleşme pramidinin stratejik bir ayağını oluşturan Türkiye'de de iktidar olan siyasal akımların, iktidar olabilmeleri ve iktidarda kalabilmeleri temsil ettikleri sınıfların, sosyal güçlerin, ülkedeki iktidarı belirlemeye çalışan iç ve dış odakların tercihlerinden bağımsız olarak tartışılmaz. Dolayısıyla MHP ile ilgili değişim tartışmasının da, madem ki bu MHP'nin Başbuğu Türkeş'in "Dokuz Işık" kitabıyla sistematize ettiği MHP ile bugünkü MHP arasındaki farklılaşmaya dair bir tartışmaysa, o zaman bu tartışmanın, o günün MHP'sini belirleyen koşullar ve güçlerdeki değişimden, onların bugünkü ihtiyaçlarından bağımsız olarak yapılmaması gerekir.

Soğuk savaş, antikomünizm ve MHP'nin doğuşu

2. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrasında, ABD'nin kapitalist bloğun lideri olduğu yeni dengeler içinde de, hem devletin resmi milliyetçiliği, hem de bugünün MHP'sine kaynaklık eden Turancı milliyetçilik birbirini destekleyen özelliklerle ilerledi. Cumhuriyetin kuruluşundan beri yönünü batı kapitalizmine dönmüş olan devletin yönetici kadroları ve devlet siyasetine yön veren güçler, soğuk savaş döneminde Batının yeni imparatoru olan ABD emperyalizminin öne çıkardığı ve çeşitli biçimlerde desteklediği antikomünizmi baskın bir renk olarak benimsediler. Resmi milliyetçilik de bundan böyle, öncesine göre çok daha baskın bir biçimde emperyalizme bağımlılığı gizleyen bir içerik kazandı. Bu süreçle birlikte, "sosyalizm tehdidi"ne karşı, diğer NATO ülkelerinde olduğu gibi ABD destekli 'yerli milliyetçilikler', kontra örgütlenmeler olarak harekete geçirildi. 1962 Kasım'ında yeni kurulan Türkiye İşçi Partisi'nin (TİP) İstanbul'da yaptığı mitingler örgütlü kalabalıkların saldırısına uğradı. Önce 1950-53'te Necdet Sançar'ın önderliğinde Zonguldak'ta, daha sonra 1956-60'ta Burhanettin Şener önderliğinde İstanbul'da öğrencilerin ve profesörlerin de katılımıyla faaliyet gösteren Komünizmle Mücadele Derneği 1963'te İzmir'de yeniden canlandırıldı. Pan-Türkçü düşünceden esinlenen ve tutucu İslami çevrelerce kuvvetle desteklenen dernek, 1965'te bütün Türkiye'de 110 şubeye sahipti ve Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel bile kısa bir süre derneğin fahri başkanı olmuştu. ABD ve onun yerli işbirlikçisi olarak davranan iktidarın desteğini arkasına alan faşist kontra milliyetçiliğinin bundan sonraki eylemleri, ülkenin bağımsızlığını ve sosyalizmi savunan çok sayıda kişinin katledilmesi ile sonuçlandı.

Bu faşist milliyetçi dalganın kendisini bir parti ile ifade etmeye başlaması da çok gecikmedi. Faşist hareket, çok partili rejim sürecinde partisine Türkeş'le kavuştu.

Alparslan Türkeş'in, önce Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi, 1969'da ise Milliyetçi Hareket Partisi ile gerçekleştirdiği "milliyetçilik" anlayışının programatik ifadesini, kendisinin yazdığı "Dokuz Işık" oluşturuyordu. Atatürk'ün CHP'yi kurarken söz ettiği dokuz ilkedен yola çıkarak benimsenen "Dokuz Işık" içinde doğduğu konjonktürün özelliklerini içeriyordu. Türkeş'in, 1965'te yayımlanan 'doktrin'inin girişinde kendisini anlattığı bir sayfalık biyografisinin aşağı yukarı yarım sayfası NATO'da Türkiye'yi temsilen verdiği 'hizmet'ler ve ABD'deki 'başarılı' eğitimine ayrılmış.

1948'de Genelkurmay'ın açtığı sınavı kazanıyor ve Amerika'ya tahsile gönderiliyor. Amerikan Piyade Okulu ve Amerikan Harp Akademisi'nde tahsil görmüş ve kendisinin ifadesiyle "bunları da iyi bir derece ile bitirmiş" olan Alparslan Türkeş, 1955'te Kurmay Binbaşı olarak, Washington'da bulunan "Daimi Grup" nezdinde Türk Genelkurmay'ının Temsil Heyeti üyeliğine tayin edilmiş ve yine kendisinin ifadeleriyle 1957 yılı sonuna kadar bu görevini "başarı ile ifa etmiş." Bu süre içinde University of America (Amerikan Üniversitesi)'ne devam etmiş. Bu kadar "başarılı" askeri ve politik Amerikan eğitimi de, Türkeş'in, "Yüzde yüz milli doktrin" olarak tanımladığı "Dokuz Işık'a" fazlasıyla yansımış. Kitabında ABD ile ilişkilerin geliştirilmesi üzerine sayfalarca önerilerde bulunan Türkeş, Rusya'yı da "Dünya'nın tanıdığı en korkunç emperyalizm" olarak tanımlıyor. Onun bu "milliyetçi" doktrininin aslında ABD'ye bağımlılığı yerli bir söylemle kamufle eden bir işbirlikçilikten başka bir şey olmadığı en açık bir biçimde gösteren ifadelerinden biri de "Tam bağımsız Türkiye" isteyenlere karşı aldığı tutumdur: "'Tam bağımsız Türkiye' sloganı altında anarşi yaratan komünistlerin gerçek niyeti, Türkiye'yi NATO'dan ayırıp, Varşova Paketi içinde Rusya'ya bağlamaktır." (3)

Dolayısıyla Türkeş'in "milliyetçiliği" kendisinden önce bu iddiayı ortaya atmış olanların tümünden daha baskın bir işbirlikçi karakter taşımaktadır.

Bundan sonra Türkiye'de resmi ya da gayri resmi tüm "milliyetçi" siyasetler, ABD'nin Türkiye'nin bulunduğu bölgeye ilişkin siyasetinin dolaysız izlerini taşıyarak şekilleneceklerdir. Örneğin Cumhuriyetin kuruluş yıllarında benimsenen laiklik politikası ile Ziya Gökalp milliyetçiliğinin üçlemesinin geriye çekilen "İslamcılık" ayağı, ABD'nin Sovyetler Birliği'ni yeşil bir kuşakla çevreleme politikasını devreye sokması ile birlikte

yeniden yaşam bulmaya başladı. Necmettin Erbakan'ın 1969'da kurduğu "Milli Nizam Partisi" bu politikanın bir ürünü ve sonucuydu.

Türkeş'in doktrinini ile yetişen faşist milliyetçi militanların devrimcileri katletmek için ileri sürüldüğü 70'li yılların ardından gelen 1980 darbesi, halkta "tarafsızlık" görüntüsü yaratarak desteğini genişletme, sisteme ve devlete güveni tesis etme politikasının bir sonucu olarak Türkeş'i de cezaevine koydu, ancak onun da dediği gibi, "Fikri iktidarda, kendisi içeride"ydi.

1980'lerin ardından MHP'nin beslendiği iki motif: Dış Türkler ve Kürt sorunu

1980'lerden sonra Türkiye'nin bulunduğu bölgedeki gelişmeler ve içeride başka bazı gelişmeler Türk milliyetçiliğinin besleneceği kaynaklarının oluşumunu güçlendirmiştir.

1980'lerin ortalarından itibaren ülkenin bir bölümünde sıcak olarak yaşanan, ancak bütünü etkileyen sonuçlar veren Kürt sorunu etrafındaki çatışma, MHP'nin kendisine beslenme kaynağı olarak gördüğü temel iç faktörü oluşturmuştur. Soğuk Savaş'ın son bulması ile birlikte, MHP için "anti-komünizm"ın yerini, artık daha çok Kürt sorunu etrafında tanımlanan "tehdit" unsuru almıştır.

Bu dönemle birlikte, MHP'nin beslendiği diğer önemli motif ise Sovyetlerin dağılması ile birlikte devlet politikası düzeyinde de öne çıkarılan "Dış Türkler" politikasıdır. Sovyetlerdeki çöküşün ardından "Adriyatik'ten Çin Seddi'ne" politikası bir devlet politikası olarak benimsendi.

Kafkasya ve Orta Asya'daki Türki Cumhuriyetlerde Sovyetlerin dağılmasının ardından dirilen ve tırmanan Türkçülük, Türkiye'de hem devlet düzeyinde 'turancı' bir ilgiye mazhar oldu, hem de MHP'nin yükselişine moral ve politik bir destek sundu. Türkiye Cumhurbaşkanı, Türkeş'i de yanına alarak Türki Cumhuriyetler'e özel geziler düzenledi, devletin bünyesinde "TİKA" gibi özel kurumsallaşmalara gidildi. Turan'ın "Dış Türkler" ayağı yeniden güç kazandı. Azerbaycan'daki darbe tertibi, Turan'ın, Enver'den sonra çıktığı ilk seferdi ve başarısız oldu. Türkiye'nin Sovyetlerin arka bahçesini oluşturan Türki Cumhuriyetleri bu ilgisi, bu cumhuriyetlerin sahip oldukları petrol ve enerji kaynakları nedeni ile ABD'nin de ilgisini çekiyor, Türkiye egemenlerinin bu konudaki cüreti de zaten kendisini ABD'nin çıkarlarına bağlayarak gerçekleştiriyordu.

Dolayısıyla MHP'nin yükselişinde, Öcalan'la ilgili son gelişmelere bağlı olarak kısırlatılan şovenist iklimle birlikte girilen seçim sürecinde MHP'nin güttüğü politik hatla birlikte, Türkiye'de seçime hiç girmeyen resmi milliyetçiliğin, MHP'nin gelişimini koşullayan politikalarının etkisi de büyüktür.

1980'li yılların ortalarında stadyumlarda, milli takımı destekleyenler arasında üç hilalli bayrak görülmeye başlanması, "tekbir" ve "Ya Allah Bismillah, Allahu Ekber" seslerinin duyulması, Avrupa kupalarında oynayan bütün takımların "milli takım" muamelesi görmeye başlaması, yine seçime girmeyen devlet milliyetçiliğinin koşulladığı ve medya eliyle popülerleştirilerek yeniden üretilen faktörlerdendi. "Şehit cenazeleri", asker uğurlamaları, sokaklarda popüler bir tüketim nesnesi olarak üç hilalli yüzükler, kolyeler bu iklimi toplum nezdinde meşrulaştıran, dolaşımını yoğunlaştıran gelişmelerdendi.

MHP'nin Türkiye'deki yükselişini belirleyen bir diğer faktör de, aslında Fransa'daki son Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk turunda Le Pen'in oylarındaki yükselişi belirleyen faktörlerdi. Fransa'da kendini "sol"da tanımlayan partilerin, Fransız emekçilerinin, üreticilerinin mağduru olduğu küreselleşme ve AB politikalarına Le Pen'in açıktan tavır alan tek güç olarak ortaya çıkması, diğer faktörlerle birlikte onun oylarına yansıyan faktörlerdendi. MHP de Türkiye'de diğer sermaye partilerinin yolsuzluğa battığı, halkı mağdur eden ekonomik politikaları temsil ettiklerinin tescil olduğu bir dönemde, "yolsuzluk ve yoksulluğa hayır" diyerek, bunu gerçek anlamda emekçiler için söyleyen güçlerin henüz kendilerini gerektiği kadar bir iktidar partisi olarak halkın gözünde seçenek haline getirememiş olmalarının sağladığı avantajdan da yararlanarak destek buldu.

28 Şubat ve sonrası

28 Şubat 1997 MGK kararlarında ifadesini bulan askeri müdahale ise, Türk milliyetçiliğinin referanslarını belirleyen Ziya Gökalp'in üçlemesindeki "İslamcılık" yanını yeniden geriye iten bir "milliyetçiliği" resmi politika olarak benimsedi. Bu da yine dönemin tamamen dışa bağımlı olarak, ABD'nin bundan sonra Türkiye'nin Ortadoğu'daki varlığını İsrail'le ortaklığa koşullaması politikasının gerektirdiği bir iç dizayn olarak gerçekleşti. Bu müdahale ile birlikte, dini söylemi "milli" söylemle harmanlayan BBP ve dini yanı baskın bir "milli" söylemi benimseyen Erbakan'ın RP'si, iktidardan uzaklaştırılırken, sistemin gerektirdiği istikrarın teminatı olarak MHP'nin önü açıldı.

MHP'nin son seçimlerde, MHP kurmaylarının tahminlerini bile aşan bir oy oranına ulaşmasının kaynağında tek belirleyici olarak, çokça iddia edildiği gibi Öcalan'ın İtalya'ya geçişi ile birlikte içeride genelgelerle yönlendirilen şovenist kışkırtmanın oluşturduğu iklim ve MHP'nin bu iklimde girdiği seçimlerde Öcalan'ın idamına dair vaatler de bulunmasını göstermek yanlıcıdır. Öcalan'ın Türkiye'ye iadesi süreci ile birlikte girilen seçimlerde, yaratılan şovenist ortamın "milliyetçi sol"un temsilcisi DSP ile "milliyetçi sağ"ın temsilcisi MHP'nin önünü açtığı gerçeği ile birlikte, milliyetçiliğin Türkiye egemenleri ve onların bağımlı buldukları odaklar bakımından beslenen ve sistemin koruyucu unsuru olarak yedekte tutulan bir konumu hep olmuştur.

Son seçimlerin kendisine açtığı yol ve MGK icazeti ile oluşturulan koalisyon hükümetinin ikinci büyük ortağı olmak MHP'de yeni bir sürecin de kapısını açtı. "Küreselleşme" sürecinin dayattıkları ve işbirlikçi sermayenin bu sürecin gereklerine uygun olarak içerideki hukuksal ve ekonomik düzeni yeniden yapılandırma politikası, iktidardaki sermaye partilerini de, yeniden yapılanmaya zorluyordu. ANAP gibi bu sürecin politikalarını gönüllü üstlenen hükümet ortakları için bu süreç zaten bir gereklilik olarak görülüyordu. Ancak, "milli" bir söylem üzerinden kendisini ifade eden ve taban bulmaya çalışan MHP açısından bu yeni süreç, daha sancılı bir süreçti. Bunun nedeni MHP'nin, IMF ve DB gibi kurumların dayattığı "küreselleşme" programlarından rahatsız olması değil, bu geleneğin kendisini sürekli iç ve dış "tehdit" politikası üstünden varetmesiydi. Bu yeni süreçte MHP'ye MGK ve sistemin diğer iç ve dış egemen güçleri tarafından yüklenen temel işlev, sistemin istikrarını garantiye alan bir tutum sergilemesi, bunu yaparken milletin canını yakacak konularda "popülist" davranmamasıydı. "Yolsuzluk ve Yoksullukla savaş", "Öcalan'ın idamı" gibi vaatlerle iktidara gelen MHP açısından bu süreç, diğer tüm sermaye partileri gibi kimliksizleştirici ve tamamen "küreselleşme" sürecinin içinde eritici bir süreçti. "Antikomünizm" ve ardından da, Kürt sorunu karşısında şovenist kutuplaşmanın temel unsuru olarak şekillenen ülkücü kadrolar MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin Öcalan'ın idamının ertelenmesine imza atması karşısında rahatsız oldular ve bu MHP'nin "değişim" süreci içindeki en sancılı gerilim konularından biri olarak varıldı. Bahçeli'nin genelgesi ile "değişimin" bir işareti olarak bıyıklarını kesen ülkücü kadrolar, işin politikanın temel konularında da bu düzeyde bir bıyık tıraşını gerektireceğini sonradan öğrendiler.

Sosyalizmin ayrıştırdıklarını, küreselleşme birleştirdi

Burjuva siyasetin tüm fraksiyonlarını yeniden yapılandıran küreselleşme sürecinin yeni piyasa ilişkileri, MHP'ye de kendi sloganı "ya sev ya terk et"i hatırlatarak, onu da yeniden yapılandırmaya zorladı. Ondan beklenen yeni görev, yabancı sermayenin önündeki engelleri tamamen kaldıran politikaları "milli" bir söylemle, tüm millet nezdinde meşrulaştırmasıydı. Bahçeli'nin AB'ye üyelik konusunda dile getirdiği "onurlu üyelik" formülü, IMF direktiflerini itiraz eder gibi görünerek onaylaması bu görevin hakkının verildiğinin işaretleriydi. Ve izlenen bu politika MHP'ye içeride hiç ummadığı yerlerden bile destek getirdi. Cumhuriyet gazetesi yazarı Cüneyt Arcayürek'in, Ecevit'i IMF kararlarının altına büyük bir gayretkeşlikle imza atmakla eleştirirken, Bahçeli'nin en azından ayak sürçer görünmesini övgü konusu yapan yazılar yazması, ondan bir süre sonra İlhan Selçuk'un Bahçeli ile izdivacı bunun en güncel örneklerini oluşturdu. Sosyalizmin bir blok olarak var olduğu koşullarda, onun yarattığı havanın baskısının ayrıştırdığı ortadan kalkınca dünün "cuntacı milliyetçi sol"u olarak davrananların, bugün MHP ile böylesi bir izdivaca girmiş olmalarında şaşırıcı bir yan bulunmuyor. Sosyalizmin ayrıştırdıklarını "küreselleşme" birleştirdi. Bugünün "küreselleşme ülkücülüğünü", milliyetçiliğin Hitler-Mussolini-Türkeş tipi soğuk savaş faşizminin kavramları ve sistematığı ile anlamaya çalışanlar, tüm bu süreci anlamakta zorlanıyorlar ve karşılaştıkları sorunu eski "şemalaştırma" yöntemlerine oturtamadıklarında da bir hayli şaşırıyorlar.

MHP, bugün sistemin istediği hatta kendisini oturttuğu için, MHP içinde bu süreçle birlikte yaşanan kopuş ve tasfiyelere sistem ve onun hislerine tercüman olan medya tarafından "piyasanın kutsal ihtiyaçlarının kefareti" olarak bakılıyor. İktidardan düşürülmek ve parçalanmak istenen "Adil düzen" geleneği içinden çıkan Tayyip Erdoğan'a, partisini bölme aşamasında "yenilikçi" adını takarak destek olan medya, MHP içi muhalefete aynı ilgiyi göstermiyor, çünkü MHP açısından istenen çizgiyi Bahçeli'nin temsil ettiği çizgi oluşturuyor. Uluslararası sermayenin, IMF'nin, Dünya Bankası'nın ve ABD'nin adamı Kemal Derviş'le çatışan Enis Öksüz, Abdulhaluk Çay gibi bakanlarını tasfiye eden Bahçeli'nin tüm bunları piyasanın "kutsal ihtiyaçları" için yaptığı düşünüldüğünden medyadan da bu tasfiyelerle ilgili olarak "demokratik" bir itirazla karşılaşmadı ve bilakis bunun için teşvik edildi ve istenileni yaptığında da alkışlandı.

Bu açıdan gözden kaçırılmaması gereken temel bir yön de, Bahçeli'nin tasfiyelerindeki sınıf seçiciliği ile ilgilidir. Bahçeli, kamuoyu baskısına rağmen Koray Aydın'ı ezdirmemeye özen gösteren bir çizgi izlerken,

Kamu-Sen Genel Başkanı Akay'ı harcamakta hiçbir çekince duymadı. Kamu emekçileri içinde en büyük memur konfederasyonu olmak için, medyanın kendisine göstermeye başladığı ilgiyi de arkasına alan Akay, kamu emekçileri IMF'nin mağduru durumunda olduğu için iktidarla, dolayısıyla iktidar ortaklarından MHP ile de polemik yapmaya başlayan bir çizgi izleyince çizgiyi aşmaya başladığı düşünülüyor ve tasfiyesi için bizzat Bahçeli'nin talimatı ile düğmeye basıldı.

MHP milliyetçiliğinin bugünkü hassasiyetleri: Siyonizm, IMF, ABD, MGK ve 11 Eylül

Bahçeli'nin kurmaylığında kendini hakim konseptin ve dışa bağımlılık zincirinin belirlediği kriterlerin taleplerine göre her geçen gün biraz daha yeniden yapılandıran MHP'nin bugünkü "hassasiyetlerinin" belli başlıları arasında şunlardan söz edebiliriz. Kurucu kadroları "Siyonizmi telin" mitinglerinde ön saflarda yer almış olan, -hatta NATO'ya girilmesi ile birlikte devletin resmi milliyetçilik anlayışının ABD'yi karşısına almamak adına İsrail'e Arap aleminden farklı olarak toleranslı yaklaşmış olmasına rağmen -MHP, bugün Meclis'te İsrail'e karşı tavır alınması konusunda en fazla ikircikli davranan partilerden birisi durumundadır. ABD-İsrail-Türkiye stratejik işbirliğinde ifadesini bulan üçlü mihfirin, soğuk savaş sonrası Türk dış politikasındaki temel politikalarından birisi olduğunu fark eden MHP kurmayları, iktidarda kalabilmek için, Müslüman Filistin halkını soykırma uğrattığı bir anda bile İsrail'e açıktan tavır almamayı kendisi açısından daha kârlı görmüştür. Hatta, ABD'deki ve diğer Batı ülkelerindeki Türkiye karşıtı Ermeni lobisine karşı Yahudi lobisi ile iyi ilişkiler geliştirilmesi yine bizzat MHP kurmayları tarafından, İsrail'in Filistin halkını kıyımına uğrattığı günlerde savunulmuştur. Ancak MHP kurmayları İsrail'e karşı bu değişen politikalarının tabanlarında yaratacağı rahatsızlığı dindirmek ve kamuoyundan gelen tepkileri gidermek gibi bir kaygı ile gazetesi Ortadoğu'da Siyonizm karşıtı bir üslup kullanmayı da ihmal etmemişlerdir. Bu durum muhtemelen bundan sonra da benzer tarzda süreceğe benzemektedir.

MHP'nin iktidarda kalabilmek için dayandığı temel odak da ülke siyasetinde temel belirleyici durumundaki MGK'dır. MHP kurmayları özellikle MGK'nın askeri kanadının "hassasiyetleri"ni gözetken, ona yaslanan bir siyaseti Türkiye'de iktidarda kalabilmenin temel referansı olarak benimsiyorlar. Ayrıca devletin iç ve dış siyasetini belirleyen Milli Güvenlik Siyaset Belgesi gibi bir "tehdit konsepti" de zaten MHP gibi, her dönem tehdit paranoyasından beslenen bir parti için vazgeçilmez bir dayanak noktası oluşturuyor.

MHP'nin dış dinamikler bakımından yaslandığı temel güç ise ABD'dir. MHP kurmayları 11 Eylül sonrası ABD'nin ortaya attığı "antiterör demokrasisi"ni zaten bir kuruluş felsefesi olarak benimsedikleri için, bu politikanın içeride devletin ve medyanın yarattığı diğer olanaklarla birlikte bu politikaya içeriden eklenmiş durumdadır. AB'nin Türkiye'yi Kürt sorunu, insan hakları vb. gibi konularda zorlamasına karşı, Türkiye'nin iç ve dış politikasını etkilemede daha güçlü kanat durumundaki ABD'nin güttüğü politikalara dayanmak hem MHP'nin siyasal geleneğine daha uygun düşmekte, hem de güç ilişkileri, dolayısıyla iktidar olanakları bakımından daha rantabl bulunmaktadır.

IMF konusunda MHP kurmaylarının gösterdiği hassasiyetin boyutu ise, yukarıda da değinildiği gibi IMF ve Derviş programına karşı ayak sürçen MHP'li bakanların "feda" edilmesi örneğinde yeterince ifadesini bulmaktadır.

Sonuç olarak, "MHP değişti mi?" sorusunun yanıtı olarak, MHP'nin kuruluşunda etkili olan sınıfları, ve konjonktürün değişimine bağlı olarak Hitler-Türkeş tipi faşizmden, "küreselleşme" sürecinin gerektirdiği istikrarı sağlamaya aday bir parti olma yönünde değiştiğini söyleyebiliriz. Ülke emekçilerinin "milli" bir söylemle, kendilerini mağdur eden ekonomik politikalara ve onların bir türevi olan demokrasizliğe razı etmeye kendini adayan bir "milliyetçiliğin" faşist milliyetçilikten daha az zararlı olduğunu söylemek ise liberallere düşer.

(1) Orhan Hançerlioğlu, Felsefe Ansiklopedisi, Düşünürler Bölümü, Remzi Kitabevi, sayfa, 233

(2) Sabah, 11 Mart 2002

(3) Alparslan Türkeş, Dokuz Işık, sayfa 129-130